

EKONOMİK KRİZ | YAYGINLAŞIYOR

Ecehan Balta

“2008, yaşlı dünyamızın tarihine, “başka bir tarihin sonu” olarak geçecek. Tıpkı, 1990’da duvarın yıkılması ile reel sosyalizmin sonunun gelmesi gibi. O zaman da buna “tarihin sonu” denilmişti.. 2008 de bir milat!.. Başka bir tarihin sonu...Piyasa her şeye kadirdir ezberinin sonu. Küreselleşme ile dünya bir köy haline geldi ezberinin sonu. Ulusal devlet yok, küresel kurumlar var ezberinin sonu. Çevre ülkelere “ihracatçı olun” ezberinin sonu ve daha birçok şablonun, ezberin sonu...

Piyanın iflası mı sadece? Son 30 yılımızın ilahi sözcüğü "Küreselleşme" de yerle yeksan.. Artık kimse ağzına almaya cesaret edemiyor neredeyse. Küreselleşme, yerini ulusal korumacılığa, kapitalist devlet müdahaleciliğine, hatta devletçiliğe bırakıyor adım adım. Fransa'daki "ekonomik yurtseverliğin" ardından İtalyan Başbakanı Berlusconi "İtalyanlık"tan, söz ediyor.

Kim ne derse desin, bir tarihin sonu ve yeni bir sayfanın açılması bu.. ”

Global kriz, önce Merkez’in beyni ABD’de finansal alanda başladı, giderek diğer Merkez ülkelerin finansına sıçradı, derken reel sektörlere sıçradı . Merkezle sınırlı kalacağı sanılırken kısa sürede çevre-bağımlı ülkeleri başka bir yerinden, reel sektörden vurdu ve içine çekti. Şimdi beklenen şu; önce Merkez ülkelerde finansal sektör toparlanmaya başlayacak, buradaki iyileşme kendisini reel sektöre yansıtacak. Derken, Merkez’deki görece iyileşme, çevre-bağımlı ülkelere de yansıtacak. Ama bu iyileşme geciktikçe, IMF eliyle , gücü yettiği kadar çevre ülkelerden de destek bekleniyor.

Dünya Bankası 2009 için IMF’den daha kötümser. 2009’da dünya ekonomisinde ancak yüzde 0,9 büyüme öngören Dünya Bankası, Merkez ülkelerde yüzde 0,1’lik küçülme öngörüyor. Bu, merkez ülkelerde, 1929 krizinden bu yana ilk kez yaşanacak. Türkiye’de de büyümenin en fazla yüzde 2 civarında olması bekleniyor. Ki nüfus artış hızı hesaba katıldığında, bu Türkiye’nin reel olarak küçülmesi anlamına gelecek.

Küçülme ile birlikte yaşanabilecek en önemli felaket işsizlik. Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO), mali krizin küresel ekonomi üzerindeki etkisinin, 2009 sonuna kadar 20 milyon kişinin işini kaybetmesiyle sonuçlanacağı uyarısında bulundu. Türkiye’de krizin başlangıcından bu yana işsiz sayısındaki artış çok büyük bir hız kazandı. Kapitalizmin uzun süreceği genel kabul gören krizin ilk dönemleri, sadece Türkiye’de ve resmi olarak işsiz sayısının 3.000.000’a, yüzde olarak ise 12.8’e çıkmasına neden oldu. Genç işsizler arasında bu oran yüzde 25’i bulmakta. . Bir başka deyişle her dört gençten birisi işsiz. Gerçek işsizlik rakamını da genç işsiz oranına yakın düşünmek gerekiyor. Çünkü Türkiye’de işsizlik verileri, son altı aydır iş arayıp da bulamayanları esas alıyor. Bu nedenle de iş aramaktan çoktan vazgeçmiş işsizleri ya da zaten hiç iş bulma umudu olmadığı için iş aramayan kitleleri kapsamıyor. Dolayısıyla işsiz yüzdesinin gerçekte 26 civarında olduğu tahmin ediliyor.

ILO’nun, IMF tahminlerine dayanarak verdiği rakamlara göre, halen dünya genelinde 190 milyonu bulan işsiz sayısı 20 milyon kişinin eklenmesiyle 210 milyona ulaşacak. Bu krizden muhtemelen en çok inşaat, emlak, mali hizmetler ve otomotiv sektörü etkilenecek.

2009, 2008’in ikinci yarısında başlayan iflasların, el değiştirmelerin, devlet kurtarmalarının 2009’da her ülkede, her sektörde daha da artacağı bir yıl olacak. Krizde yaralananlar, görece diri olanlara yem olurken, bazıları birleşme ile krizi atlarmaya çalışacak, devletin, kamu kaynakları ile şirket kurtarması ise her ülkede çok ciddi halk muhalefetlerine, emeğin üstünden yapılan tasarruflar toplumsal dokularda çok ciddi sarsıntılara yol açabilecek.

Global krize büyük cari açık, yüksek dış borç stoku,

ithalata dayalı- AB’ye bağımlı yoksullaştırıcı bir ihracat yapısı ile yakalanan Türkiye, IMF’ye sığınarak krizi aşmaya çalıştıkça derin bir küçülme yaşayacak. Reel sektörden, imalat sanayinden başlayan küçülme en önemli sorun olarak yaşıyor. Krize borçlu yakalanan hane halkları, şimdi işten çıkarmalarla derin bir yoksulluğa sürükleniyor.

Gündemdeki IMF ile anlaşma, sadece, Türkiye’den alacaklı finansörlerin ve borçlu sermayedarların nefes almasını getirecek. Ama Türkiye’ye, ezberinde olan yeni sıcak para akışı ve ihracata dönük büyümeyi getirmeyecek. Mali disiplin sevdalısı IMF, bütçe üstünden topluma yeni kemerler sıkırtacak ve bu Türkiye’ye her anlamda kan ve zaman kaybettirecek.

İçinden geçmekte olduğumuz kriz diğer iki krizden farklı olarak, daha derin bir biçimde, ekolojik krizle ve bunun önemli bir uzantısı olarak gıda ve su krizi ile birleşecek. Bugün, sadece Türkiye’de işsiz sayısı İkinci Kriz’in başladığı 1974 yılındaki tüm Avrupa ülkelerindeki işsiz sayısının toplamına eşit.

Krizden ulusal bir çıkış olmayacak. Uluslararası kapitalizmin 1974-5 döneminde uğradığı genelleşen durgunluk, ekonomik hayatın düzenlenmesinin kamu kuruluşlarınca sağlanacağı, ekonomik büyümenin kesintisiz olarak garanti altına alınacağı, tam istihdamın ve herkese refahın yaygınlaşacağı “karma ekonomi” tezine ölümcül bir darbe indirmişti. “Ulusal kalkınmacı”, krizden her kesimin fedakarlık etmesi ile çıkılabileceği önerilerini yapanların bir Keynezyen sosyal refah devletine dönüşü beklentileri beyhude bir çaba olmanın ötesinde, krizin emekçileri çok daha derinden etkileyeceği bir zamanın kaybı olacak.

Savaş ve kar hadlerindeki hızlı yeniden yükseliş için yapılacak yeni teknolojik yatırımlar, ekolojik krizin derinleşmesine yol açacak. Gıda ve su kaynaklarının tekelleşmesi, hayatta kalmak için gerekli olan temel ihtiyaçlara yönelik bir saldırı. Bu, son toplumsal mülkiyet biçimlerinin de sonu demek. Bu bakımdan, ekolojik krizle mücadele, ekonomik krize karşı savunma hattının örülmesinde birinci derecede önem taşımakta.

Diğer yandan, krize karşı mücadelenin önemli bir bileşeni olarak kadın emeğinin sömürüsüne karşı her zamankinden daha radikal mücadele, son derece hayati bir noktada duruyor. Ucuz emeğin en yaygın ve meşru biçimi olan kadın emeğinin sömürüsünün derinleşeceği bir dönemden geçmekteyiz.

Bu kriz de bize gösteriyor ki; sermayenin en büyük engeli yine sermaye...

8 MART DÜNYA KADINLAR GÜNÜ

Sümeyya Yılmaz KALAĞOĞLU

Kadınlar günününün tarihçesi, insanlığın hikâyesi ile çok özdeş. 8 Mart 1857'de New York'ta 40 bin dokuma işçisi daha iyi şartlarda çalışmak için grev yapıyor, fakat polisin işçilere saldırması ve işçilerin fabrikaya kitlenmesinin ardından çıkan yangında işçilerin fabrika önüne kurulan barikat nedeniyle kaçamaması sonucunda çoğu kadın 192 işçi can veriyor. Bu tarihten uzun yıllar sonra 26-27 ağustos 1910 yılında Kopenhag'ta yapılan 2. Enternasyonel'e bağlı Uluslararası Sosyalist Kadınlar Konferansı'nda bu yangında ölen kadınların anısına 8 Mart'ın Dünya Emekçi Kadınlar Günü olarak kutlanması öneriliyor ve oy birliğiyle kabul ediliyor!

Türkiye'de 8 Mart ilk kez 1921 yılında kutlanılmaya başlandı! Fakat 12 Eylül 1980 askeri darbesinden sonra 1984 yılına kadar kutlanamadı.

Neden kadınların günlerini kutluyoruz diye düşünecek olursak; belki toplumda her türden sömürülen, ezilen ve hakları verilmeyen kesim oldukları için bence. Hiç değilse böyle günler bazı gerçekleri görmemizi sağlayacaktır.

Kadınlar yoksulluğunu ve ezilmişliğini rakamlarla da ifade edebiliriz; 2007 itibariyle, dünyadaki işlerin % 60'ını yapan kadınlar, toplam gelirin sadece %10'una ulaşabilmektedirler. Dünya çapında okuma yazma bilmeyen yetişkinlerin % 67'sini kadınlar oluşturmaktadır. Türkiye'de 4 kadından biri okuma yazma bilmezken; üniversite mezunu kadın oranı % 3,9'da kalmaktadır. Erkeklerin kayıt dışı çalışma oranı %42 iken bu oranın kadınlarda % 66'yı bulması ise iş yaşamındaki eşitsizliğin iyi bir gösterevidir. Türkiye'de de kazançları erkeklerin kazançlarından % 40 daha az olan kadınlar, emekçi kadınların dünya çapındaki yoksullaşmasına yakıcı biçimde ortak olmaktadır.

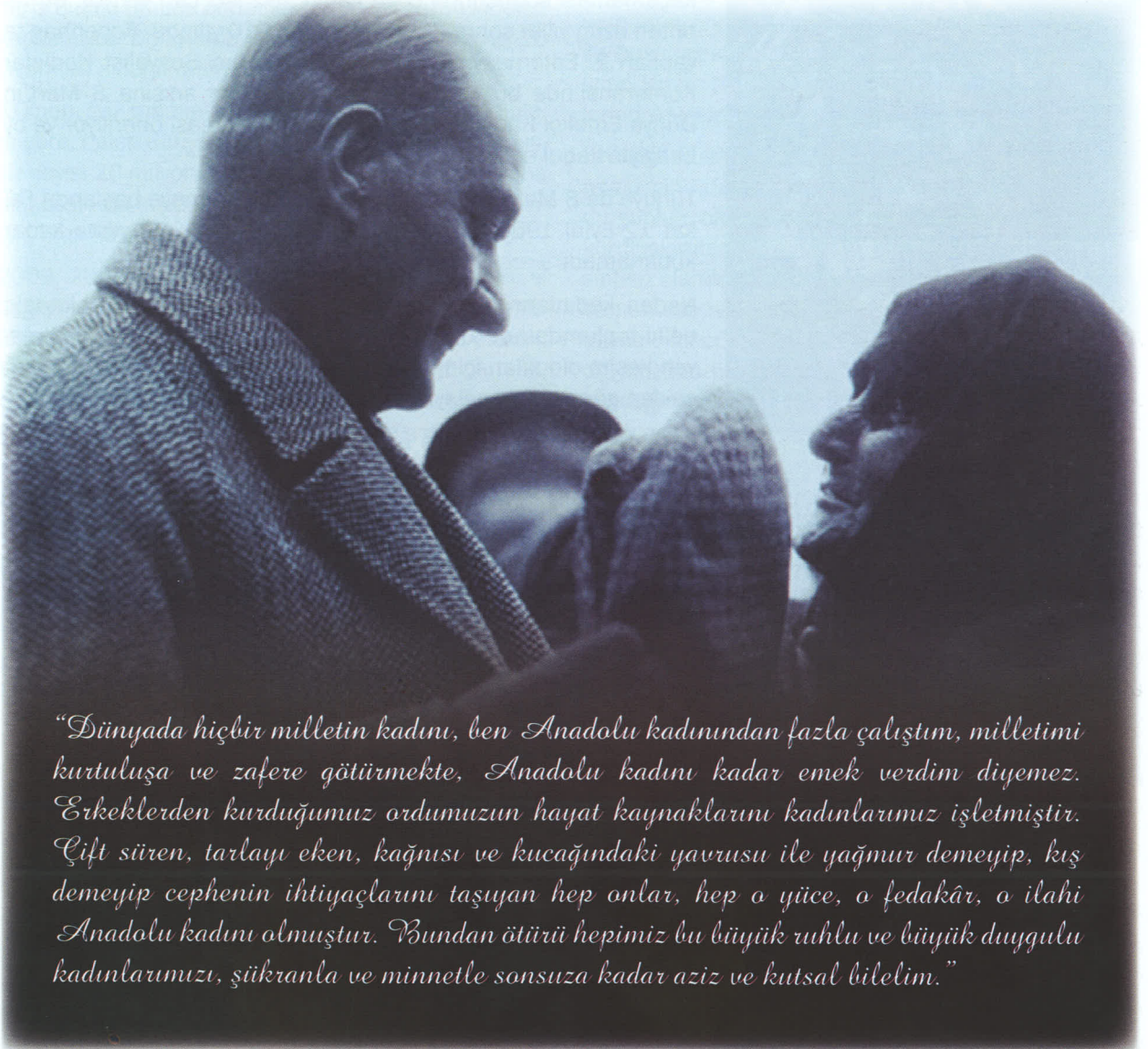
Murathan Mungan "Kadından Kentler" adlı kitabı için verdiği röportajda "Neden Kadın" sorusuna şöyle cevap veriyor: " Kadınların daha zengin, daha renkli bir dünyadan olduğunu düşünüyorum. Dönüşüm ve değişimle kadın kimliği arasında daha doğrudan bir ilişki var: kadın dönüşüme daha açık. Erkek kimliği daha çok vazgeçmelerle oluşuyor. İç dünyasından, duyarlılıklarından vazgeçemiyor. Ama kitabımda kadın problemini erkek zulmü ile açıklama kolaylığına yaslanmadım."

Bir yazar, "kadının türü, erkeğin zamanı" diyor. Kadınların zamanı erkeklerinden farklı ona göre. Kadınlar daha çok çevrime dayalı bir zaman yaşarken, geçmiş ve gelecek arasında sürekli, kopmaz bir bağ oluştururken, erkekler ise, zamanı "geçmiş geçmiş-

te kaldı, geleceğe bakalım" türünde bir ilerlemeci anlayışla algılıyor. Belki o yüzden vefa, sadakat gibi kavramlar daha çok kadınlara ait duruyordur, kim bilir?

Kadınların ezilmesi ve sömürülmesi, belki de yaşadığımız hızlı değişim dünyasının erkeklerin zamanına has olması, bizlerinse bu zamana, ardında hiçbir iz bırakmadan geçen zamana alışmamamızdır bir türlü.

Alışmalı mıyız? Bence 8 Mart'lar bu sorunun da cevabını vermek için düşündüğümüz günler olmalı. Ve "hayır, değiştirmeliyiz!" sonucuna ulaşmış, eşitliğin kapısından içeri girdiğimizde dünyanın daha güzel bir yer olacağını anlatmak için fırsatlar yaratmalı.

"Dünyada hiçbir milletin kadını, ben Anadolu kadınından fazla çalıştım, milletimi kurtuluşa ve zaferine götürmekte, Anadolu kadını kadar emek verdim diyemez. Erkeklerden kurduğumuz ordumuzun hayat kaynaklarını kadınlarımız işletmiştir. Çift süren, tarlayı eken, kağnısı ve kucağındaki yavrusu ile yağmur demeyip, kış demeyip cephenin ihtiyaçlarını taşıyan hep onlar, hep o yüce, o fedakâr, o ilahi Anadolu kadını olmuştur. Bundan ötürü hepimiz bu büyük ruhlu ve büyük duygulu kadınlarımızı, şükranla ve minnetle sonsuza kadar aziz ve kutsal bilelim."